

HNPI – Fekete-rét tanösvényfejlesztés

forgatókönyv

2017. január 31.

Általános bevezető

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság hazánk első és máig legnagyobb kiterjedésű nemzeti parkjának természetvédelmi kezelő szervezeteként 1973. január 1-én alakult. A HNPI jelenlegi működési területe magába foglalja az Észak-alföldi Régió három megyéjét (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok), ahol ellátja a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos kezelési, bemutatási, kutatási és monitorozási feladatokat.

A Hortobágyi Nemzeti Park egyik bemutató területe az Egyek-pusztakócsi mocsarak, mely magába foglalja a Fekete-rét tanösvényt. Fekete-rét, mely növény- és állatvilága megannyi élményt kínál az érdeklődők számára, azonban jelenleg jelzés nélkül nehezen felfedezhető. A meglévő információs táblák kiegészítése, valamint az élményszerzés bővítése céljából interaktív játékok és táblák kerülnek kihelyezésre az alábbi helyszínen:

I. Bevezető szakasz

II. Madármegfigyelő hely

A tanösvény elemeinek megtervezésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- stabilak, állékonyak legyenek,
- tartalmi szempontból egységes szemléletet követve készüljenek,
- átláthatóan, könnyen emészthetően interpretáljuk a sétány mondanivalóját,
- az egyes tartalmak szakvezetés nélkül is könnyen érthetőek, értelmezhetőek legyenek,
- élménydús, interaktív elemekkel mutassuk be a fő témaköröket, hogy a látogatók aktív résztvevői lehessenek a sétának,
- a játékokat úgy alakítsuk, hogy azt felnőtt és gyerek egyaránt megértse és élvezze, az információátadás mindkét korosztály számára könnyen befogadható legyen a maga szintjén,
- monoton bevezető útszakasz izgalmasabbá tétele interaktív játékokkal.

I. Bevezető szakasz

1. Növényasszociáció

Cél: A Egyek-pusztakócsi mocsarak növényvilágának egy-egy képviselőjének interaktív formában történő bemutatása.

Grafikus megjelenítés:

- Az egyes növényfajok fotós ábrázolása.

Szöveges tartalom vázlatos ismertetése:

Vajon milyen érdekességeket rejt az út? Fedezd fel!

Interaktív elemek:

- Asszociációs gyűjtemény

A felhúzható elemeken egy-egy felhívó kérdés olvasható. A mozgatható elem felett egyes növények nevei alapján készített játékos grafikát láthatjuk (pl.: tündérfátyol - tündér hajában lobogó fátyol). Ha a mozgatható elemet felhúzzuk, alatta az adott növény valós képét láthatjuk.

Megjelenítendő növényfajok:

- vízi hídőr
- tündérfátyol
- ebszóló csucsor
- nyílfű
- füzéres süllőhínár
- rucaöröm
- ágas békabuzogány
- békatutaj
- mocsári nőszirm
- vízitők

2. Egyek-pusztakócsi mocsarak állatvilága – memória

Cél: A Egyek-pusztakócsi mocsarakhoz kapcsolódó gerinces és gerinctelen fauna egy-egy képviselőjének bemutatása.

Grafikus megjelenítés:

- Tájrészlet fotós megjelenítése.
- Az egyes fajok fotós ábrázolása.

Szöveges tartalom vázlatos ismertetése:

Tedd próbára emlékezőképességedet és ismerkedj meg az Egyek-pusztakócsi mocsarak állatvilágának képviselőivel!

Interaktív elemek:

- Memóriajáték
A táblába 48 db (24 faj) függőleges tengely mentén átforgatható elemet helyezünk. A mozgatható elem első oldalán egy tájkép, míg hátoldalán az adott faj fotója szerepel. A látogató feladata 24 pár kiforgatása, a párok megtalálása, miközben próbára teszik emlékezőképességüket.

Megjelenítendő fajok:

- sárgaszegélyű csíkbogár
- lápi aca
- molnárka
- közönséges hátonúszó poloska
- vízi skorpió
- botpoloska
- nagy tűzlepke
- szegélyes vidrapók
- Atalanta lepke
- nagy tányércsiga
- vízi ászka
- óriás szitakötő
- közönséges vízcickány

- európai vidra
- csuka
- compó
- réti csík
- vízi sikló
- mocsári teknős
- vöröshasú unka
- zöld varangy
- zöld levelibéka
- vörösszárnyú keszeg
- kurta baing

II. Madármegfigyelő hely

1. Vízi dió – interaktív tábla

Cél: Az úszó hínárvegetáció tagjának, a sulyomnak bemutatása úgy, hogy közben a látogatók további érdekességeket is megismerjenek erről a növényről.

Grafikai megjelenítés:

- Víz felszínén lebegő sulyom (levélrózsa) háttérgrafikus megjelenítése.
- Sulyom termés fotós ábrázolása.

Szöveges tartalom vázlatos ismertetése:

Igazi üde zöld színfoltjai álló és lassú folyású vizeinknek a sulyommal borított területek. A védett növényt könnyen felismerhetjük rombusz alakú leveleiről, melyek a víz felszínén, mint mozaikdarabok lebegnek. Ebben van segítségére az egyes levélnyeleekben található levegővel telt hólyag. A júniusban apró fehér virágokkal díszített lebegő hínár víz alatt fejlődő termése kezdetben zöldesbarna, amely fokozatosan sötét színűvé válik. Miután a szarvakat és koronát viselő termés beérett, a növényről leválik, és az iszapba süllyed, ahol a tavasz beköszöntével indul csírázásnak. Hajdanán a sulyom termése keresett terméknek számított. Sulyomárusok keltek útra minden héten, hogy a sulyomot és az abból készült termékeiket értékesítsék.

Forgasd el a sulyomleveleket és tudj meg a sulyomról minél több érdekességet!

- A sulyom begyűjtése során egy hosszú rúdra birkabőrt helyeztek, majd azt végighúzták az iszap felszínén. A sulyom tüskés termése erre könnyen felragadt, amit sulyomfésűvel kapartak le.
- Ehető termése nyersen, sütve-főve is fogyasztható. Lekvárt,mártást készítenek belőle, lisztjéből pedig kenyeret sütöttek régen.
- Egy-egy csata előtt a sulyom termését szétszórták helyszín környékén, hogy azok felfelé álló hegyeikkel megakadályozzák a lovas katonák előrenyomulását.
- Régen a halászok értékesítették az igen elterjedt sulyomot. A begyűjtött sulyom után sulyomadót kellett fizetniük.

- A népi gyógyászatban is használt sulymot népnyelvben vízi diónak, vízi gesztenyének, vízi mogyorónak is nevezik.

Interaktív elemek:

- Sulyom

A táblában 5 db rombusz formájára vágott, függőleges tengely mentén átforduló elemek találhatóak, melyek a sulyom növekedési mintáját idézik. A mozgatható elemek elülső oldalán lévő nyomat a tábla alapgrafikájához illeszkedik (levélrózsa), míg a hátoldalon érdekes információk olvashatóak. A játék célja, hogy a látogató a sulyomhoz kötődő érdekes információkhoz jusson.